

POLITIEKE WOENSDAG VAN WOENSDAG 7 FEBRUARI 2024 16.30 UUR

Voorzitter: C. Nieuwenhout (GL)

Namens de raad: S. Middelhuis (GL), R. Tjepkema (PvdA), T. Rustenbiel (D66), T. van Zoelen (PvdD), Y. Menger (Stadspartij), E. Akkerman (VVD), M. Goodijk (S&S), L. Dwarshuis (CU), J. de Haan (CDA), L. van der Laan (PvH)

Namens het college: C. Bloemhoff (wethouder)

Namens de griffie: W. Bierman

LEF

00:15:08

Voorzitter: Dames en heren, het is 16:30 uur en dat is het begin van deze sessie. Welkom bij de meningsvormende sessie over de collegebrief onderzoek LEF naar het blijven of vertrekken van talent uit het Noorden. Het agenderingsverzoek van Student en Stad, Partij van de Arbeid, ChristenUnie en D66 heeft geleid tot deze meningsvormende sessie. Er staan een aantal bespreekpunten in het agenderingsverzoek. Dus aan u, de raad, is de vraag om naast het reflecteren op de collegebrief vooral in te gaan op die bespreekpunten. Ik ga ze niet helemaal voorlezen, maar het gaat onder andere om: het marketingbudget over het aanbieden en de werving van jong talent door ondernemers en organisaties in het Noorden; de zichtbaarheid van de starters-community in Groningen; de terugroepactie van de gemeente voor jong professionals die naar de Randstad verhuisd zijn en of die niet in eerdere instantie al behouden moeten blijven voordat ze naar de Randstad toe verhuizen? Dus dat zijn de punten waar de agenderende fracties het graag met u over willen hebben. Voor deze meningsvormende sessie is 60 minuten beschikbaar. Dat betekent drie minuten per fractie voor de raadsleden en tien minuten voor het college, exclusief interrupties. We hebben twee termijnen, dus ik wil graag voor de eerste termijn even inventariseren of er nog fracties zijn die politieke vragen hebben? De PvdA, ChristenUnie, Partij voor de Dieren en het CDA. Eerst de PvdA.

00:16:55

De heer Tjepkema (PvdA): Voorzitter, ik zou graag willen vragen aan het college: het college begon een succesvolle campagne om oud-Groningers terug te krijgen. Dat heeft ook tot mooi succes geleid hebben we gezien. Is het college het met ons eens dat het inzetten op behoud van studenten daarnaast nog veel toevoegt? Is het college het met ons eens dat bovenop de huidige 'braingain' nog meer winst te behalen valt?

00:17:19

Voorzitter: Dank u wel. Dan de ChristenUnie.

00:17:23

De heer Dwarshuis (ChristenUnie): Er kwam recent in het nieuws door dat Marketing Groningen, dat Groningen zich meer zou moeten focussen op de kerntaken. Daar zou dan vooral toerisme onder vallen. Terwijl volgens mijn fractie de 'Er gaat niets boven Groningen' campagne heeft bijgedragen aan het studenten karakter en het bekend worden van Groningen. Ziet het college, met dit in het achterhoofd, nog mogelijkheden om toch via Marketing Groningen samen te werken op het onderdeel

Groningen beter op de kaart te zetten als een stad voor starters voor jong-professionals?

00:17:57

Voorzitter: Dank u wel. Dan het CDA.

00:18:00

De heer De Haan (CDA) : Voorzitter, CDA versus ChristenUnie. Mijn vraag gaat ook over Marketing Groningen en ligt in het verlengde hiervan. Inderdaad de berichtgeving afgelopen week en die zal misschien in een aantal woordvoeringen nog wel terugkomen. Wij vragen ons inderdaad af wat de indienende fracties pogen of Marketing Groningen daar de juiste manier voor is? Of dat we eerder moeten kijken naar een andere weg waarin ook het bedrijfsleven een bijdrage levert? Ik ben benieuwd naar de visie van de wethouder hierop.

00:18:34

Voorzitter: Dank u wel. De Partij voor de Dieren.

00:18:36

De heer Van Zoelen (Partij voor de Dieren): Dank. Uit de collegebrief blijkt dat er gesprekken plaatsvinden met bedrijfsverenigingen. Wij zijn benieuwd hoe die gesprekken verlopen en welke interesse voelt de wethouder daaruit om dit samen op te pakken?

00:18:53

Voorzitter: Hartelijk dank. Dan geef ik graag het woord aan de wethouder om deze vragen te beantwoorden.

00:19:01

Mevrouw Bloemhoff (wethouder): Dank u wel. Laat ik eerst beginnen met het onderzoek van LEF en de vragen die daaruit naar voren komen. De eerste vraag van de Partij van de Arbeid was of extra inzet op het behouden van talent in de regio nog veel toevoegt? Ik denk dat het antwoord daarop ja is, anders hadden we het onderzoek überhaupt niet uitgevoerd. Het is een onderdeel van Talent in de Regio. Dus ik denk dat daar nog winst te behalen valt. Volgens mij is tijdens de presentatie benoemd dat we kennis maken met de werkgevers uit die regio - de lokale MKB en bijvoorbeeld startups, want er zijn hele interessante startups om mee te werken - en dat we dat eigenlijk nog beter zouden kunnen doen. Dus dat bedrijven soms denken dat ze heel goed zichtbaar zijn, maar dat nog niet zijn. Die zichtbaarheid en kennismaking van het bedrijfsleven kan beter. Met de campagne van de terugroepactie willen we natuurlijk ook kijken waar we talent wat al vertrokken is, kunnen terughalen. Wat wel van belang is op te merken, is dat het erover gaat dat we met werkgevers in gesprek moeten over: wat voor vacatures heb je nu te vervullen? Gaat het over junior-functies? Gaat het over de instroom van junioren of zoek je bijvoorbeeld naar senior-functies, zoals bestaande projectleiders?

00:20:28

Mevrouw Bloemhoff (wethouder): Voor dat tweede zul je eerder bestaande werknemers elders vandaan moeten halen. Voor het eerste kun je natuurlijk jong talent een kans geven. Dus dat is denk ik nog een belangrijke toevoeging. Dat zijn twee dingen en we gaan een vervolgonderzoek doen. We gaan eerst kijken waar nu die behoefte precies zit van die werkgevers. Wat voor soort functies moeten vervuld

worden? Ten tweede: welke boodschap sluit extra aan bij de doelgroep die al vertrokken is? Daar kunnen we nog meer onderzoek naar doen. We hebben het natuurlijk gedaan. Vaak hebben mensen die een jaar of 30 zijn behoefte aan ruimte, soms iets meer rust en weg uit de drukke hectiek van de Zuidas, zoals we dat wel weten. Dat verricht, denk ik, nog nader onderzoek. Eerst wil ik even door naar de vragen van de Partij voor de Dieren over de gesprekken met die bedrijven en verenigingen. Die hebben we en die zijn ook zeker geïnteresseerd. Het MKB heeft aangegeven dat zij graag meer zichtbaar worden. We werken bijvoorbeeld al samen in het Ondernemerstrefpunt, OTP. Zo hebben we bijvoorbeeld bij de Koepel Economische Agenda gesprekken gevoerd. Dus er is zeker belangstelling voor om met het vervolg hiervan aan de slag te gaan.

00:21:45

Mevrouw Bloemhoff (wethouder): Dan de vragen over Marketing Groningen. Ik was in de veronderstelling dat daar nog vragen over zouden komen. Ik kan denk ik in algemene zin aangeven dat wat uw raad per dagmail heeft ontvangen: volgens mij is het niet zo dat Marketing Groningen met alle economische activiteiten stopt. Marketing Groningen blijft bezig met in elk geval de vrije tijdseconomie en de afronding van deze campagne. Verder hebben er gesprekken plaatsgevonden met de vier opdrachtgevers van Marketing Groningen, zijnde de gemeente, de provincie, het MPG en het Akkoord van Groningen over het onderdeel kenniseconomie. De vraag is: wie is het beste in staat op dit moment om daar de marketingcampagnes op vorm te geven? Het zit hem dus niet op vrije tijdseconomie. We zijn redelijk ver in die gesprekken en zullen daarop hopelijk de komende maanden een knoop over doorhakken. Er is daar uitvoerig een onderzoek voor gedaan. Daar komen we, kan ik wel zeggen, later dit kwartaal bij uw raad op terug. Dus daar zijn nu bestuurlijke gesprekken over. Met name met de provincie, want wij hechten er zeer aan dat neer te leggen bij één partij die dat goed kan en waar iedereen over te spreken is. Daar moeten we nog een aantal stappen mee zetten, dus daar wil ik het voor nu even met dat antwoord bij laten. Op de heer De Haan: jazeker heeft het bedrijfsleven daar een hele belangrijke rol in, ook in Marketing Groningen. Daarom is de GCC betrokken geweest en, nogmaals, het Akkoord van Groningen ook. Tot zover, Voorzitter.

00:23:31

Voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we nu over naar de tweede termijn. Welke fractie zou daarover graag het woord willen? Student en Stad als indienende fractie.

00:23:46

Mevrouw Goodijk (Student en Stad): Laat ik dan inderdaad als indiener maar het spits afbijten. Dank, Voorzitter. Ik wil ook mijn dank uitspreken aan Thijs voor het mooie onderzoek dat hieraan ten grondslag ligt. Vandaag hebben we het niet alleen over de beweegredenen voor jonge mensen om te vertrekken uit het Noorden, maar eigenlijk ook over gemiste kansen. Ongetwijfeld heeft iedereen in deze zaal een handjevol vrienden die na hun studie linea recta naar de Randstad zijn vertrokken. Natuurlijk, het is een feit dat sommige banen daar overvloediger zijn dan hier. Daar kunnen we niet onderuit, maar dit ontslaat ons niet van de verantwoordelijkheid om dan maar op onze handen te gaan zitten. We moeten juist zorgen dat Groningen aantrekkelijk is en blijft voor onze afgestudeerden. Er heerst namelijk een hardnekkige misconceptie over Groningen: het is een leuke plek om te studeren,

maar het is niet een plek om te werken. Dit beeld is precies het beeld dat wij, vind ik, als gemeenteraad moeten veranderen. Het belang van marketing en imago is misschien daarom te lang onderschat. Zodoende is het dus een gemiste kans dat de enorme baankansen hier voor veel afstudeerders onzichtbaar blijven, waardoor simpelweg werkgevers en afstudeerders elkaar niet vinden. Daarom moeten we laten zien dat Groningen ook een plek is waar je impact kan maken.

00:25:11

Voorzitter: U heeft daar een interruptie op van de Partij voor de Dieren.

00:25:15

De heer Van Zoelen (Partij voor de Dieren): Dank. Ik kan me er voor een groot deel in vinden dat het belangrijk is. We zien ook in het onderzoek dat de doelgroepen zeggen dat bedrijven moeite hebben om hen te vinden. Dus ik vraag mij af: ligt hier ook niet een hele grote taak voor de ondernemers zelf om dat contact te zoeken in plaats van dat wij dat als gemeente opnemen? Is het dan niet in eerste instantie belangrijk dat die bedrijven met goede banen komen en zelf het initiatief nemen om dat contact te zoeken?

00:25:44

Mevrouw Goodijk (Student en Stad): Zeker, dan kom ik gelijk automatisch bij het tweede deel van mijn woordvoering. Zeker ligt daar een grote verantwoordelijkheid voor de werkgever zelf. Ik denk dat dit onderzoek misschien een eerste stap is richting bewustwording van: "Hé, blijkbaar werken we toch niet zo effectief als we gehoopt hadden." Als zij zeggen dat het hen niet goed lukt, waarom zouden wij als overheid dan niet een helpende hand bieden? Ook wij hebben er belang bij dat er genoeg jonge mensen en arbeidspotentieel in de regio blijft hangen. Daarom pleiten wij voor een gezamenlijke branding en een gecoördineerde campagne waarbij overheid, onderwijsinstellingen en werkgevers samenwerken. Een platform en een plek waar vraag en aanbod samenkomen. Dat is essentieel om het talent onze regio te behouden.

00:26:29

Voorzitter: U heeft een interruptie van GroenLinks.

00:26:34

Mevrouw Middelhuis (GroenLinks): Dank, Voorzitter. Ik hoor de fractie van Student en Stad zeggen dat er meer samenwerking moet komen tussen de onderwijsinstellingen, de werkgevers en de overheid en dat is heel mooi. Daar zijn wij het vooral mee eens, maar dit staat ook al precies in de Economische Agenda. Dus de fractie van GroenLinks vraagt zich af wat daarop een aanvulling zou zijn?

00:26:59

Mevrouw Goodijk (Student en Stad): Er staat van alles in allerlei agenda's en we hebben allerlei ambities, maar wat er nu gewoon nog mist is actie, wat mij betreft. Ik denk dat er veel voorbeelden zijn die goed kunnen werken, maar die moeten verder uitgerold worden. We hebben best wel veel hapsnap platforms en websites waar van alles staat. Laten we dat op één plek samenbrengen en actief naar de afstudeerders toegaan: jongens, dit kunnen we bieden in deze regio! Blijkbaar heerst nog steeds het beeld dat hier weinig kansen zijn, wat gewoon simpelweg niet zo is. Waar was ik gebleven?

00:27:36

Voorzitter: U heeft nog vijftien seconden.

00:27:37

Mevrouw Goodijk (Student en Stad): Dan ga ik in ieder geval heel snel mijn best doen om tot een afronding te komen. Het is tijd om af te stappen van het beeld dat Groningen alleen geschikt is om te studeren. Daarom komen wij samen met de PvdA met een voorstel. We zijn natuurlijk benieuwd naar waar het college mee gaat komen. Dus niet alleen focussen op marketing, maar echt daadwerkelijk actie ondernemen, naar de doelgroepen toe gaan en betrokken partijen samenbrengen. Een goed voorbeeld is bijvoorbeeld Vonk, waar meerdere opdrachtgevers samenwerken aan één traineeship. Dit is volgens mij precies wat onze doelgroep nodig heeft, dus laten we hierop voortbouwen en vooral regie voeren. Dank u wel.

00:28:20

Voorzitter: Dank u wel. De Partij van de Arbeid.

00:28:25

De heer Tjepkema (PvdA): Dank, Voorzitter. Tijdens de bespreking van de Economische Agenda hebben wij er als PvdA een punt van gemaakt dat we zien dat veel afgestudeerde jongeren uit Groningen vertrekken om elders in het Westen hun heil te zoeken, een leven te starten en een eerste baan te vinden. We vroegen toen al aan het college of het college hier iets aan zou kunnen doen. Ik moet zeggen dat het voor mezelf ook heel herkenbaar is. Toen ik afgestudeerd was heb ik veel van mijn vrienden naar de Randstad zien vertrekken. Naar Den Haag, Utrecht en die andere mooie steden daar en ik wilde zelf eigenlijk blijven. Zelfs al was ik zo'n persoon die heel graag wilde blijven en dus actief op zoek was naar welke kansen hier voor mij liggen, was het best lastig om die kansen te vinden. Het was dus niet altijd zichtbaar welke mooie uitdagingen hier zijn of hoe het starters leven in Groningen eruitziet.

00:29:10

Voorzitter: U heeft een interruptie van de Partij voor de Dieren.

00:29:14

De heer Van Zoelen (Partij voor de Dieren): Als ik dat zo hoor vanuit uw persoonlijke ervaringen heeft u moeite ondervonden om bedrijven te vinden. Waar denkt u waar die bedrijven steken hebben laten vallen? Hoe kan het dat zij niet genoeg zichtbaar waren voor jonge mensen die afstuderen, zodat u wist dat u daar terecht zou kunnen?

00:29:36

De heer Tjepkema (PvdA): Als de Partij voor de Dieren het goed vindt kom ik daar straks even op terug, want dat zit iets verderop in mijn woordvoering. Wat ik wilde zeggen is dat het dus nog lang niet altijd zichtbaar is welke kansen er hier voor je liggen, ook al wil je in Groningen blijven. Het onderzoek wat hier ligt bevestigt dit beeld. Als je al lang hebt besloten om naar het Westen te gaan, dan is dat natuurlijk helemaal prima. Hartstikke mooi en dat moet je lekker doen. Ik kan me heel goed voorstellen dat je toe bent aan een nieuwe stap. Er zijn ook veel Groningers, afgestudeerden, die graag in Groningen zouden willen blijven, maar die niet per se weten welke kansen hiervoor liggen of hoe leuk Groningen is buiten de studententijd

om. Dat terwijl werkgevers juist op zoek zijn naar die handjes. Dat zien we ook in het onderzoek. Voorzitter, het is duidelijk dat hier sprake is van een mismatch. Afstudeerders en werkgevers kunnen elkaar lang niet altijd vinden. Het is dus een win-win-win om daar werk van te maken.

00:30:26

De heer Tjepkema (PvdA): Een win voor de bedrijven, want die kunnen de vacatures opvullen. Ze hebben handjes en kunnen verder de mooie dingen doen die bedrijven en andere werkgevers in Groningen doen. Een win voor de studenten, omdat ze zich hier kunnen settelen en hier verder hun leven op kunnen bouwen. Ook een win voor Groningen, omdat wij jong talent vast kunnen houden die impact maakt en onze bruisende stad en gemeente deels maakt. Voorzitter, daarom wil de Partij van de Arbeid graag met Student en Stad met een voorstel komen om die mismatch tegen te gaan door de handen ineen te slaan met onderwijsinstellingen, andere overheden en werkgevers. Het is ook iets dat de afgelopen tijd in kranten al door hoogleraren is bekrachtigd. Het zou heel goed zijn als die bedrijven zichtbaarder zouden worden. Het zou heel goed zijn als we er met z'n allen werk van maken om met een platform te komen waar je kan zien wat precies de kansen zijn als starter. Waar je kan zien hoe het Gronings studentenleven is en dat met de campagne ondersteunen om het nog meer aan de man te brengen. Voorzitter, er is, zoals we in veel media konden lezen, sprake van een 'braingain', maar dat kan nog zoveel beter. Laten we daar werk van maken. Dank.

00:31:32

Voorzitter: Dank u wel. Dan kijk ik even rond? D66.

00:31:38

De heer Rustebiel (D66): Dank, Voorzitter. Er spelen hier eigenlijk twee dingen. Er is een mismatch tussen vraag en aanbod. Dat is in die zin een marketingvraag, maar tegelijkertijd hebben we een aanbod van bedrijfsleven wat eenvormiger is dan in bepaalde andere delen van Nederland. We hebben hier bijvoorbeeld een relatief grote publieke sector en een groot aantal kleinere MKB-bedrijven. Daar ligt, denk ik, direct het antwoord op de vraag: waarom doen bedrijven dat zelf niet? Inderdaad, de ING en de grote finance-organisaties kunnen vanaf de Zuidas lekker in Groningen gaan flyeren met hun professionele arbeidsmarkt marketing, omdat zij die schaal hebben en die impact kunnen maken. Dat moeten zij ook doen. Groningers die interesse hebben om daar te gaan werken moeten dat ook vooral doen. Het is juist voor een arbeidsmarkt zoals de Groningse, met relatief gezien wat meer MKB-bedrijven, een grote overheid en grote onderwijsinstellingen, om daar samen aan te gaan trekken. Het is echt een gezamenlijke opgave, want onze bedrijven kunnen gewoon - dat is helemaal niks om je voor te schamen - niet tegen de arbeidsmarketing op van die grote jongens. Daar kunnen wij ze echt bij helpen.

00:32:46

Voorzitter: U heeft een interruptie van de ChristenUnie. Ik was aan het wachten op een punt, maar die kwam er maar niet.

00:32:50

De heer Dwarshuis (ChristenUnie): Dank u, Voorzitter. D66 stelt dat het ook een beetje ligt aan het type bedrijven en instellingen die we hier hebben. Dus het zit wat in het systeem. Vindt u niet dat bijvoorbeeld ook overheden zich veel meer zouden

moeten inzetten op het creëren van banen voor jonge starters? Bijvoorbeeld traineeships aanbieden of junior-functies creëren? In mijn persoonlijke ervaring heb ik dat - zoals de heer Tjepkema ook al zei - in mijn eerste zoektocht na mijn studie wel gemist.

00:33:27

De heer Rustebiel (D66): Ik heb het idee dat de publieke instellingen in Groningen best wel goed zitten als het gaat om het aanbieden van die traineeships. Ik heb laatst toevallig een sessie mogen geven voor de trainees van de gemeente Groningen. Dat was hartstikke leuk. Die liepen een heel professioneel programma door. Het zijn juist die kleinere organisaties die heel interessant zijn en die moeilijk in staat zijn om zulke doorwrochte traineeships en arbeidsmarketing te doen. Het is heel erg handig als wij vanuit Groningen de krachten meer bundelen. Daar zijn wij gewoon goed in. Zie het Akkoord van Groningen en al die samenwerkingsverbanden tussen overheid, onderwijs en bedrijfsleven. Ik zou het pleidooi willen ondersteunen dat wij als overheid naast deze partijen gaan staan om ze te helpen. Juist omdat wij een arbeidsmarkt hebben die vanuit zichzelf lastiger concurreert met het Westen.

00:34:12

Voorzitter: U heeft ook nog een interruptie van de Partij voor de Dieren.

00:34:16

De heer Van Zoelen (Partij voor de Dieren): Dank, Voorzitter. Ik kan het volgen dat D66 zegt dat hele grote bedrijven een eigen marketingstrategie kunnen opzetten en zich dan kunnen richten op deze groep. Dat is moeilijker voor kleine ondernemingen zoals hier in Groningen. Dan heb ik wel de vraag: hoe vindt u dat deze kleine ondernemingen verenigd zijn met de bestaande vereniging en en clubs die wij hebben, zoals de Groningen City Club? Want dan zou je wel gezamenlijke marketing kunnen opzetten. Hoe kijkt D66 ernaar als je kijkt naar hoe de ondernemers zijn verenigd? Maken ze daar dan ook echt werk en een taak van? Ligt daar een behoefte vanuit die verenigingen? Komen ze daar zelf mee?

00:34:56

De heer Rustebiel (D66): Van wat ik hoor, is men daar zeker toe bereid. Tegelijkertijd is het zo dat het bedrijfsleven deels ook sectoraal georganiseerd is. We hebben Horeca Nederland en de binnenstad-ondernemers. Dat zijn allemaal verschillende dingen. Als je dit groot wil aanpakken, dan moet je dat meer verenigen. Niet alleen vanuit je eigen sector de arbeidsmarkt proberen te bewerken. Tegelijkertijd zeg ik daar ook bij dat de maakbaarheid van arbeidsmarkt-marketing natuurlijk wel eindig is. Als iemand echt graag op de Zuidas wil werken, dan gaan we die hier niet houden als diegene dat zelf wil. Het onderzoek is best wel helder. Het onderzoek zegt dat we meer te bieden hebben dan dat de vertrekkers weten en als ze het wel hadden geweten, hadden ze misschien een andere keuze gemaakt. Dus in die zin denk ik dat we hier een opgave hebben. Ik verbaas me erover dat de Partij voor de Dieren en GroenLinks een beetje lethargisch zeggen: "Daar gaan we niet over en de markt moeten het maar oplossen." Dat vind ik nou net geluiden die wat minder bij u passen. Ik zou zeggen: laten we samen de handschoen oppakken met de partijen die dit geagendeerd hebben om te kijken of we wel een stap kunnen zetten om de arbeidsmarkt marketing een boost te geven.

00:35:59

Voorzitter: U heeft toch een vervolginerruptie van de Partij voor de Dieren.

00:36:03

De heer Van Zoelen (Partij voor de Dieren): Dank, Voorzitter. Vooral omdat ik dat eigenlijk niet zeg. Het kan heel belangrijk zijn, maar mijn punt die ik wilde maken was: Komt dit ook van deze ondernemersverenigingen zelf? Het wordt nu ingediend en hier wordt aandacht aan gegeven vanuit de raad. Maar ik heb nog geen ondernemers vanuit die ondernemersvereniging of de vertegenwoordigers daarvan iets horen zeggen dat hier een behoefte ligt om daar marketing op te voeren. Kunt u dat volgen?

00:36:29

De heer Rustebiel (D66): Heel goed, hoor. Ik wil ook geen woorden in de mond leggen dus als ik wat verkeerd heb gezegd, dan moet u dat straks in uw eigen woorden maar corrigeren. Wij weten dat onze ondernemers last hebben van wegtrekkend talent en last hebben van het invullen van arbeidsmarkt plaatsen. Of dit de allerbeste oplossing is voor iedereen, dat weet ik niet. Daarvoor zullen het gesprek aan moeten gaan. Ik denk dat hier wel enthousiasme voor te vinden is.

00:36:52

Voorzitter: Dank u wel. Dan kijk ik even rond. Welke fractie wil graag het woord? Het CDA.

00:36:59

De heer De Haan (CDA): Voorzitter, ik had ook weer zo'n herkenbaar verhaal, maar volgens mij hebben we ze van mevrouw Goodijk en de heer Tjepkema ook al gehoord. Afgelopen zaterdag was ik met zeven van mijn beste vrienden hier in de stad. Vier van de zeven allemaal vertrokken naar de Zuidas, Utrecht, Amsterdam en Rotterdam. Uiteindelijk zie je nu, zo'n tien jaar later, dat ze alle vier zijn vertrokken naar Zwolle. Dus wat dat betreft past het perfect in het beeld van het rapport van LEF. Nou vond ik het wel een wat eenzijdig verhaal van de indienende fracties. Dat viel me vooral op van Student en Stad en de Partij van de Arbeid. Zeker van de Partij van de Arbeid was het toch een beetje een wat Zuidas gericht verhaal. Gelukkig hoorde ik net bij D66 wel wat nuance, want volgens mij is het niet zo zwart-wit dat we alleen maar hoogopgeleide elitaire studenten die richting de Zuidas vertrekken, hier moeten houden. We hebben hier natuurlijk ook ontzettend veel banen voor leerkrachten, mensen in de zorg en de techniek. Ik vind dat die sectoren hier wat minder benoemd worden. Gelukkig hoorde ik het net van de heer Rustebiel wel. Volgens mij hebben we het dan echt over heel betekenisvol werk.

00:38:03

Voorzitter: U krijgt een interruptie van de PvdA.

00:38:06

De heer Tjepkema (PvdA): Dan kan ik de heer De Haan helemaal geruststellen, want dat is uiteraard niet wat ik bedoel. Ik heb het woord Zuidas trouwens ook niet in mijn mond genomen. Het gaat echt over die brede banen. Het gaat over allerlei sectoren en je ziet juist in allerlei sectoren dat mensen hier wegtrekken. Volgens mij moeten we daar met zijn allen wat aan doen. Is de heer De Haan dat met mij eens?

00:38:24

De heer De Haan (CDA): Dat ben ik zeker met u eens. Ik denk ook dat er terechte punten genoemd worden. Volgens mij wordt er nu aan gewerkt dat onderwijsinstellingen, bedrijfsleven en de gemeente daarin beter gaan samenwerken. Ik ben het wat dat betreft veel meer eens met de indienende fracties dan met de Partij voor de Dieren en GroenLinks. Ik denk dat daar nog echt wel slagen in te maken zijn. Over Marketing Groningen is het net al even gegaan.

00:38:49

Voorzitter: U heeft eerst nog een interruptie van de Partij voor de Dieren.

00:38:56

De heer Van Zoelen (Partij voor de Dieren): Ik ben even benieuwd waar het CDA het dan niet mee eens is? Want ik heb nog helemaal geen punt gemaakt.

00:39:03

De heer De Haan (CDA): In al uw vragen, zeg ik via de Voorzitter, maakt u een beetje de indruk: waar hebben bedrijven steken laten vallen? Waar hebben bedrijven ons voor nodig? Volgens mij heeft de heer Rustebiel daar al best wel het een en ander over gezegd. Ik denk dat je samen met het onderwijs en de gemeente elkaar kan versterken en daar nog wel wat slagen in te winnen hebt. Daar wordt volgens mij, ook bijvoorbeeld via het Akkoord van Groningen, hard aan gewerkt.

00:39:27

Voorzitter: U heeft nog een vervolgvraag van de Partij voor de Dieren.

00:39:31

De heer Van Zoelen (Partij voor de Dieren): Mijn vraag - ik ga dan de vraag ook aan u stellen - aan D66 is: heeft u vanuit de ondernemers gehoord dat hier behoefte aan is? Of is dit iets wat wij zelf nu verzinnen dat zij daar behoefte aan zouden hebben? Het is prima als de ondernemers zeggen dat ze dit willen, maar heeft u dat gehoord?

00:39:50

De heer De Haan (CDA): Het beeld is dat ondernemers het idee hebben dat alle jongeren wel weten van hun bedrijf, maar dat het uiteindelijk niet zo is. Dus volgens mij kunnen zij best wat hulp gebruiken. Bijvoorbeeld van de universiteit, de Hanze, et cetera om binnen de universiteit vaker te komen in plaats van dat het bedrijven vanuit elders zijn. Dus ik denk dat je daar nog echt wel versterkingen kan maken en dat geldt ook voor de gemeente. Als je ergens een opdracht doet binnen de universiteit, nodig dan juist ook lokale bedrijven uit in plaats van bedrijven van ver. In de agendering het ook nog over een starters community. Daar heb ik nog niet zo heel veel van gehoord en daar had ik zelf wat vragen bij. Ik ben benieuwd hoe indienende fracties het idee hebben dat wat wij hier als gemeente gaan zorgen voor een starters community en wat de concrete ideeën daarvan zijn? Dus dat miste ik een beetje en dat is misschien een wedervraag waar ik nog niet echt antwoord op heb gekregen.

00:40:40

Voorzitter: Komt u maar tot een afronding.

00:40:44

De heer De Haan (CDA): Voorzitter, dat was het dus houden we het daarbij.

00:40:49

Voorzitter: Heel mooi. Dan had ik nu eerst het woord beloofd aan VVD. Die was vorige keer net buiten de boot gevallen.

00:40:55

Mevrouw Akkerman (VVD): Dank u wel, Voorzitter. Volgens onze fractie is Groningen een fantastische plek om te wonen en te werken. Wij denken dan ook dat de terugroepactie een hele mooie ludieke actie is geweest. We hebben er volgens mij landelijke bekendheid mee gekregen. Dat op zich heeft mensen al geholpen om het beeld dat het alleen een stad voor studenten zou zijn, weg te halen. Tegelijkertijd kwam er een onderzoek over de echte cijfers en bleek dat het eigenlijk meevalt met de 'brain drain'. Sterker nog, er blijven van elke 100 studenten vijftien in Groningen hangen. Of eigenlijk twintig, waarvan er vijf hier woonden en vijftien nieuw zijn. Dus wij hebben veel talenten. De Partij voor de Dieren heeft zelf nog geen punt gemaakt, maar ik heb een indruk gekregen door de vragen die ze gesteld hebben, welke kant zij op willen. Ook wij denken dat het prima is om iets te stimuleren of te faciliteren - interessante werkgevers denken dat ze heel bekend zijn, terwijl dat niet zo is - maar...

00:41:50

Voorzitter: Ik wil u even onderbreken, want Student en Stad heeft een interruptie.

00:41:56

Mevrouw Goodijk (Student en Stad): Het is inderdaad zo dat er niet een 'brain drain' is. Volgens mij heeft tot nu toe ook nog niemand dat woord in de mond gehad. Er blijft een select aantal mensen hier hangen, wat op zich positief is. Nog steeds hebben we ontzettend veel vacatures was die oningevuld blijven. Juist in de sectoren waar het heel hard nodig is, dus ook zorg, onderwijs en IT. Blijft er dan niet juist nog een opgave liggen, ook voor ons als gemeente, denkt de VVD?

00:42:23

Mevrouw Akkerman (VVD): De VVD is van mening dat er zeker een arbeidsmarkt-opgave ligt, maar ik hoor uit andere regio's in het land niet dat ze daar nou heel makkelijk al hun vacatures invullen. Het is dus sowieso een landelijk probleem dat de arbeidsmarkt heel krap is en dat we alle talenten zo goed mogelijk willen inzetten.

00:42:41

Voorzitter: U heeft nog een vervolginerruptie van Student en Stad en daarna zag ik de PvdA ook al.

00:42:48

Mevrouw Goodijk (Student en Stad): Inderdaad juist omdat er landelijk zoveel concurrentie is - iedereen vecht nu om nieuwe werknemers - is het volgens onze fractie in ieder geval goed om in Groningen een stapje extra te zetten. Is de VVD het in dat geval met mij eens?

00:43:03

Mevrouw Akkerman (VVD): Daar kijken wij inderdaad wel wat genuanceerder naar. Wij denken dat je als overheid zeker kan faciliteren en stimuleren. Volgens mij werd dat ook gevraagd in het verzoek voor dit debat. Wij zijn natuurlijk zelf ook werkgevers, dus in die zin zit je er een beetje dubbel in, maar wij vinden niet dat ondernemers en werkgevers daarin een voortrekkersrol zouden moeten hebben. Dat

is volgens mij ook wat de Partij voor de Dieren in haar vragen liet doorschemeren. Daar zijn wij het wel mee eens. In die zin kun je natuurlijk wel als gemeente, met dit onderzoek in de hand, die gesprekken voeren met bedrijfsverenigingen. Volgens ons gebeurt dat goed.

00:43:35

Voorzitter: U heeft ook nog een interruptie van de PvdA.

00:43:39

De heer Tjepkema (PvdA): Mooi om dat laatste sowieso te horen. We zijn het met z'n allen eens dat Groningen een hartstikke mooie, talentvolle stad is. Er zijn veel mensen die hierheen komen. Dan zou het ook mooi zijn als daar potentieel is en als mensen zelf zouden willen om die vast te houden voor Groningen, zodat wij hier met zijn allen... Economie is natuurlijk iets wat je met zijn allen maakt. Dat maak je met een overheid, bedrijven en de onderwijsinstellingen. Is de VVD het in ieder geval met me eens dat je dat inderdaad met zijn allen zou moeten maken en gelijk op zou moeten trekken om het potentieel te benutten wat hier toch al ligt?

00:44:09

Mevrouw Akkerman (VVD): In die zin gaat het gelijk op. De VVD-fractie vindt dat je als overheid iets minder de voorttrekkersrol hoeft te pakken. Je kunt gewoon zeggen: "Wij faciliteren en stimuleren op basis van wat er op de markt en om ons heen gebeurt." Als daar een beeld is wat niet klopt, dan moet je dat natuurlijk rechtzetten. Dan kan iemand uiteindelijk zelf kiezen of die wel of niet in Groningen blijft. We hebben dus talenten. Er zijn talenten die hier blijven hangen. Wat ons betreft zouden we de aandacht beter kunnen vestigen op een goed vestigingsklimaat, zodat we ook in de toekomst genoeg werkplekken hebben voor alle talenten die we kennen. Dank u wel.

00:44:43

Voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik nu graag de ChristenUnie het woord.

00:44:47

De heer Dwarshuis (ChristenUnie): Dank u, Voorzitter. De fractie van de ChristenUnie heeft dit mede-ingediend en dit onderwerp op de agenda gezet. We vinden het belangrijk dat jonge mensen die hun studie afronden - wat voor studie dan ook, dus als het gaat om een mbo, hbo of universitaire studie - hier kunnen blijven. Dat ze hier kunnen wonen, werken en deelnemen aan het maatschappelijk leven en dat ze zo een rol vervullen. We hebben het er vaak over dat Groningen een hele jonge stad is, maar als je goed naar de cijfers kijkt, dan zien we ook een soort tweedeling. We zien heel veel jonge mensen die studeren, een groep die ouder is en de middengroep van afgestudeerde twintigers en dertigers die dreigt wat te verdwijnen. Daar werkt de concurrentie in de Randstad aan mee. Ik kan me deels bij de heer De Haan aansluiten. De Zuidas trekt misschien rechtenstudenten weg, maar onze stad is veel meer dan alleen een rechtenfaculteit. Het is ook een hele brede opleider voor talent in allerlei sectoren, van theoretische tot praktische beroepen en alles wat daar tussenin zit of mee samenvalt.

00:45:53

De heer Dwarshuis (ChristenUnie): Wij vinden het wel zo belangrijk om dit te agenderen. Het debat tussen de Partij voor de Dieren, VVD en andere partijen als de

PvdA en Student en Stad zei: wat voor rol neem je nou eigenlijk en welke rol hebben werkgevers? Daar neig ik ook wel een beetje meer naar de kant dat de werkgevers en ondernemers in onze stad de verantwoordelijkheid hebben om genoeg mensen te vinden voor hun eigen bedrijf. Dat hoort bij hun ondernemerschap. Tegelijk kunnen we volgens mij als gemeente daarbij helpen die ondernemingen bij elkaar te brengen en met het onderzoek in de hand het gesprek op te starten en verder uit te breiden. Ik zie ook wel kansen in een gezamenlijke branding. We hebben in het verleden gezien dat de gemeente of de provincie Groningen breed neergezet is en dat het succes heeft gehad. Laatst nog met die terugroepactie hebben toch het nieuws weer flink gehaald. Daar heb ik vanuit andere delen van het land en mijn vriendenkring toch wel positieve reacties over gekregen.

00:47:03

Voorzitter: Ik ga u even onderbreken, want u had al een hele tijd geleden een... Niet meer? Ik wilde zeggen: er is een interruptie, maar die is alweer opgelost. Gaat u vooral door.

00:47:13

De heer Dwarshuis (ChristenUnie): Mijn fractie is van mening dat we wel moeten kijken naar hoe we wat meer een gezamenlijke branding kunnen opstarten, maar dat we tegelijk kijken hoe we daar ondernemingen en instellingen bij betrekken, ze daar ook aan laten deelnemen en mee laten betalen als dat in de papieren gaat lopen.

00:47:33

Voorzitter: U heeft nog een interruptie van GroenLinks.

00:47:36

Mevrouw Middelhuis (GroenLinks): Dank u, Voorzitter. De ChristenUnie heeft het hier over de gezamenlijke branding van bedrijven. Uiteindelijk doet de gemeente best veel op profilering op bijvoorbeeld voorlopende digitalisering, gezondheidseconomie en bijvoorbeeld ook met de energietransitie. In die zin gebeurt er als stimulerende rol al best veel vanuit de gemeente. Mijn fractie vraagt zich daarom af: wat zou nog een aanvulling kunnen zijn? Als je zegt in die samenwerkingsverband met bedrijven: waar begint de eigen verantwoordelijkheid van die bedrijven?

00:48:16

Voorzitter: Graag een kort antwoord, want u bent eigenlijk al door uw spreektijd heen.

00:48:22

De heer Dwarshuis (ChristenUnie): Ik wil nog even terugkomen op de starters-community van het CDA. Die vraagt: hoe moeten we daar nou iets aan doen? Ik denk dat de branding-campagne zich vooral zou moeten richten om dat te verbinden - wat GroenLinks zegt dat Groningen zich al profileert op een aantal onderwerpen, zoals de energietransitie en digitalisering - met het aanbieden van banen voor net-afgestudeerden. Als je dat kunt combineren, dan kunnen we laten zien dat Groningen niet alleen een stad is voor studenten, maar ook een stad is waar je wilt blijven wonen.

00:49:00

Voorzitter: Hartelijk dank. Dan kijk ik even rond? De Stadspartij.

00:49:06

Mevrouw Menger (Stadspartij 100% voor Groningen): Dank u wel, Voorzitter. Mijn fractie kan zich sowieso bij een aantal woordvoeringen aansluiten. Bij die van D66 zien wij veel punten en overeenkomsten en ook bij die van de collega van de VVD. Er is de vraag die steeds een beetje doorklinkt of de vraag die de Partij voor de Dieren stelt en die kan ik best wel onderschrijven: is het inderdaad zo dat bedrijven en ondernemers zeggen dat zij dat zij hier last van hebben of is dat een aanname die we doen? Met betrekking tot wat uit het onderzoek naar voren komt - die ik overigens heel helder en duidelijk vond en ook de beeldvormende sessie - blijkt dat mensen blijvend willen terugkeren als ze een uitdagende baan krijgen. Dan is actieve werving noodzakelijk, met name van MKB-bedrijven in de regio. Nou weet ik nog uit het verleden, toen ik zelf in het bedrijfsleven floreerde, dat wij elk jaar een MKB-congres hadden hier in Groningen. Een tweedaags MKB-congres, waarbij MKB-bedrijven zich presenteerden en waar studenten en mensen die werk zochten naartoe konden gaan. Dat was volgens mij iets wat heel goed werkte. Na verloop van tijd is dat weggegaan. We hebben nog wel de Noordelijke Promotie Bedrijfsdagen, waarbij bedrijven zich ook presenteren. Ik zou denken dat als wij als gemeente misschien wat meer inzetten op dat soort dagen, dat het wellicht helpt in het zichtbaar maken van de MKB-bedrijven in de regio. Dus dat zou iets zijn wat mijn fractie wil benadrukken. Kunnen we dat als gemeente misschien weer oppakken? Is dat wellicht iets voor in de toekomst, waarbij we kunnen samenwerken met onderwijsinstellingen, bedrijven, de gemeente en provincie? Dank u wel.

00:51:23

Voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik graag Partij voor de Dieren het woord.

00:51:29

De heer Van Zoelen (Partij voor de Dieren): Dank, Voorzitter. Ook dank aan de indienende partijen. Dan is dit het moment om wel met een punt te komen. Tenminste, dat ga ik proberen. Laat ik zeggen: als we moeten kiezen met sturen voor Marketing Groningen en jullie keuze tussen toerisme en een onderwerp als deze, dan gaat onze voorkeur er wel naar uit om marketing te voeren om bijvoorbeeld mensen hiernaartoe te trekken om te werken. Dus dat het ook een invulling heeft. Maar goed, ik zit hier te zoeken waar de behoefte ligt. Dat bleek misschien wel een beetje uit mijn vragen. Is het vanuit de jong afgestudeerden of is het vanuit het bedrijfsleven of is het iets waar wij zelf als raad mee komen? Waar ligt die wens?

00:52:17

Voorzitter: U heeft daar al een interruptie op van de Partij van de Arbeid.

00:52:20

De heer Van Zoelen (Partij voor de Dieren): Toch wel even misschien, want ik heb de interrupties van de heer Van Zoelen inderdaad meegemaakt. Ik hoor hem nu zeggen: "Is het of, of, of?" Volgens mij is dat juist de crux, want het is en, en, en. Volgens mij is het de behoefte van onze raad dat we hier Groningen versterken. Volgens mij is de behoefte van de afstudeerders dat ze een baan vinden. Volgens mij is de behoefte van bedrijven om hun vacatures op te vullen. Dus volgens mij is het en, en, en. Ziet de Partij voor de Dieren dat ook met mij? Het is een aantal keer gegaan over de vraag die bij de werkgevers ligt. Als je ziet dat die vacatures niet gevuld worden en dat bij het Akkoord van Groningen werkgevers aangesloten zijn die aangeven op

zoek te zijn naar mensen of als je mijn inbox op LinkedIn bekijkt met alle ondernemers die vandaag weer binnen zijn gestroomd: heeft de Partij voor de Dieren die signalen dan niet ontvangen? Dat is gewoon even een open vraag.

00:53:04

De heer Van Zoelen (Partij voor de Dieren): Om gelijk met dat laatste te beginnen: nee, die signalen heb ik dus niet ontvangen vanaf bedrijfsverenigingen. Dat is ook het punt, want als ik hoor als bedrijfsverenigingen in contact komen met mij als volksvertegenwoordiger, dan heb ik niet iets gehoord van: "Hier hebben wij behoefte aan." Ik zie natuurlijk zelf wel wat u opmerkt dat er wel behoefte is. Daar kan ik wel in meegaan. En, en, en: dat is allemaal prima, maar het gaat erom of hier ook behoefte aan is bij jong afgestudeerden? Of is het iets wat wij willen, omdat we ze willen houden? Is het ook vanuit henzelf? Misschien is dat wel zo, maar er lopen nu ook gesprekken met de wethouder. We krijgen daar eind van dit jaar een update van. Ik ben eigenlijk wel benieuwd wat uit die vervolgonderzoeken en gesprekken naar voren komt. Dan ben ik ook zeer benieuwd hoe en op welke manier het bedrijfsleven en andere organisaties hier een bijdrage aan willen leveren? Dat is misschien in financieel opzicht. Misschien moet er iets betaald worden vanuit het Ondernemersfonds en dat daar keuzes gemaakt worden. Ik weet niet vanuit welke budgetten, dus welke opgave willen zij daarin doen? Dan gaat het er ook om wat je te bieden hebt. Ten eerste, als je wat wilt bieden moet je banen hebben.

00:54:19

Voorzitter: Dit begint ook weer een hele lange zin te worden. U heeft een interruptie van Student en Stad en de Partij van de Arbeid. Eerst even Student en Stad.

00:54:29

Mevrouw Goodijk (Student en Stad): Dank u wel. Ik hoor nogmaals de vraag: is hier überhaupt behoefte aan onder werkgevers en is hier überhaupt behoefte aan onder afstudeerders? Nou heb ik aan het begin van deze sessie de wethouder horen zeggen: "Volgens mij is het niet voor niks dat wij met zijn allen dit onderzoek hebben laten doen. Dat is met een reden, namelijk het gebrek aan werknemers hier in het Noorden." Ten tweede heeft onze collega van de Stadspartij net herhaald dat sommige mensen wel willen blijven, maar gewoon niet zien welke kansen hier zijn. Volgens mij zijn dat al twee hele mooie antwoorden op uw vragen. Ziet u dat ook in?

00:55:08

De heer Van Zoelen (Partij voor de Dieren): Mogelijk zie ik dat ook in en daarom wacht ik graag af waar de wethouder aan het eind van het jaar mee komt, want die onderzoekt dat verder. Dan zou ik ook heel duidelijk daarin terug willen vinden waar die wens ligt bij de ondernemers. Wat bieden ze? Wat bieden ze aan werkgelegenheid? Hebben ze ook nagedacht over het kunnen wonen hier, want dat is ook duur. Helpen ze mee zoeken naar woonruimte? Hoe zijn zij bereid te faciliteren? Dat zijn vragen die ik wil stellen of antwoorden die ik wil hebben voordat we echt kunnen gaan kijken hoe we die samenwerking gaan vormgeven. Dus dat wil ik eigenlijk meegeven en dan afwachten wat er gaat komen.

00:55:47

Voorzitter: U heeft nog een korte interruptie van PvdA en dan is het ook het einde van uw spreektijd na het antwoord.

00:55:53

De heer Tjepkema (PvdA): Dank, Voorzitter. Voordat je het weet gaan we alle ruimtelijke- en sociale vraagstukken in deze sessie oplossen, als ik het zo hoor. Wat ik even wilde vragen: ik kan mij een heel eind vinden in het feit dat bedrijven bij moeten dragen, dus dat moet ook gewoon. Daar ben ik het helemaal direct mee eens. Alleen wat ik mij afvraag is: we hebben dit debat niet geagendeerd omdat wij iets uit de lucht gegrepen hebben. We hebben dit geagendeerd omdat er een stuk ligt ten grondslag daaraan waar al het een en ander uit blijkt. We kunnen ons nu als raad uitspreken over hoe het vervolgtraject eruit zou moeten zien. Zou de heer Van Zoelen daar dan niet ook gewoon een bijdrage in zien, zoals wij dat geagendeerd hebben?

00:56:29

De heer Van Zoelen (Partij voor de Dieren): Ik zou dat graag willen doen als de wethouder uiteindelijk in Q4 hierover met een terugkoppeling komt. Wij hebben nu wat dingen meegegeven. Er is een onderzoek, maar er zijn ook weer andere visies gekomen dat we juist verwend worden met het talent wat de universiteiten aantrekken. Dus ik wacht gewoon even liever af waar die behoefte ligt. Dan wil ik afsluiten, want daar wacht de Voorzitter op. Ik vind het wel een leuke marketingstrategie om daarop te richten, in de plaats van op toerisme.

00:57:00

Voorzitter: Hartelijk dank. Dan de Partij voor het Noorden.

00:57:04

De heer Van der Laan (Partij voor het Noorden): Dank, Voorzitter. Ook dank voor het agenderen en natuurlijk dank voor het onderzoek van LEF. We hebben het over een heel oud probleem hier, wat al heel lang speelt. Ik denk dat decennia het probleem nog tekortdoet. Dat gaat misschien wel om eeuwen. Desalniettemin is het goed om dit weer een keer op te pakken met in ieder geval een nieuwe campagne. Die was best wel verfrissend en gaf ook best veel reacties. Heel veel positieve, maar af en toe ook kritische en misschien wel negatieve. Maar toch zeg ik altijd: doe je niks, dan doe je niks. Vandaar nog een keer complimenten ook richting het college om dit zo te doen. Tegelijkertijd moet je ook realiseren dat een stad als Groningen gewoon domweg weinig hoofdkantoren heeft of beter gezegd, grootbedrijven kent. Als het gaat om Gasunie, Ikea en TKP, dan moet ik echt verder goed nadenken: wat zijn nog anderen dan die commerciële hoofdkantoren of hoofdbedrijven die in de stad Groningen zitten? Dus die kun je ongeveer op een hand tellen.

00:58:14

De heer Van der Laan (Partij voor het Noorden): Je ziet toch vaak - misschien kun je dat verder onderzoeken - dat startende studenten graag bij hoofdkantoren trainee-achtige functies willen gaan doen. Uiteraard heb ik het niet gehad over provincie, gemeente, universiteit en andere semioverheidsbedrijven. We kennen natuurlijk al wat langer City of Talent, maar dat zit toch weer echt in de hoek van de universiteit. Het was destijds een heel goed initiatief en het loopt ook nog steeds, volgens mij. We zien ook domweg vraag en aanbod. Ik sprak dit weekend nog iemand die op de Zuidas werkt en daar misschien wel heel graag weg wil, maar die zegt: "Ik probeer wel te solliciteren in Groningen, maar ik heb werkelijk waar echt zo een inkomensgat." Oftewel, op de Zuidas wordt vele malen meer geboden dan hier in

deze mooie stad. Dus vraag en aanbod is een praktisch probleem. Ik zou bijna zeggen dat onze partij is opgericht om dit dilemma. Althans, het was destijds een van de redenen, het hele 'brain drain' verhaal. Dat geldt natuurlijk niet alleen voor de stad Groningen, maar geldt misschien wel voor het hele Noorden. In het dorp waar ik opgegroeid ben, ergens in Friesland, is werkelijk alles op universitair niveau gewoon hartstikke weg.

00:59:40

Voorzitter: Voordat we de hele woordvoering over uw jeugd krijgen heeft u een interruptie van de Partij voor de Dieren.

00:59:47

De heer Van Zoelen (Partij voor de Dieren): Een beetje een flauwe vraag: als uw partij hierom opgericht is, waarom heeft u dit dan niet mede-geagendeerd?

00:59:53

De heer Van der Laan (Partij voor het Noorden): Dat is een goede vraag. Wij zijn hier toen niet in gekend of hadden het druk met andere zaken. Dat was heel praktisch, maar nogmaals complimenten voor de indieners.

01:00:07

Voorzitter: De ChristenUnie.

01:00:09

De heer Dwarshuis (ChristenUnie): Dank u wel. Ik hoorde de Partij voor het Noorden zeggen dat het goed is dat dit op de agenda staat. Tegelijk hoor ik een heel genuanceerd verhaal van de heer Van der Laan, waar ik een beetje in beluister dat we er niet zo heel veel aan kunnen doen. U heeft verschillende fracties gehoord. Het initiatief moet liggen bij werkgevers, de overheid en alles wat ertussenin zit. Wat zou uw partij graag zien?

01:00:38

Voorzitter: Nu heeft u nog vijftien seconden max.

01:00:40

De heer Van der Laan (Partij voor het Noorden): Heel simpel. Ik zeg altijd: Leeuwarden is als studentenstad mede zo groot geworden omdat Groningen geen studentenkamers meer kon bieden. Dus bouwen, bouwen, bouwen. Dat is natuurlijk nog steeds een actueel probleem. Terwijl wij juist die ruimte hebben is er nog steeds, ook hier in deze stad, domweg te weinig woonruimte. Daar zou je het verschil kunnen maken. Daar zou je die terugkomers mee kunnen lokken. We hebben niet of nauwelijks woningen. We hebben amper studentenkamers.

01:01:09

Voorzitter: Laten we dat probleem een andere keer verder oplossen. U bent aan het eind van uw spreektijd.

01:01:14

De heer Van der Laan (Partij voor het Noorden): Daar ligt onze oplossing. In de combinatie van wonen en werkgebied.

01:01:20

Voorzitter: Dank u wel. Dan kijk ik nog naar GroenLinks.

01:01:25

Mevrouw Middelhuis (GroenLinks): Dank, Voorzitter. Voor de woordvoering? Allereerst willen wij vooropstellen dat het eigenlijk meer een positief verhaal is. Dus dat er inderdaad sprake is van een 'brain gain'. Ook zoals al door de VVD is uitgelegd: uiteindelijk blijven onder de streep gewoon wel meer mensen hier hangen, dus dat is best positief. Verder zien we veel ambities of vragenstellingen uit het agenderingsverzoek en ook wat punten uit het onderzoek van LEF terugkomen in de Economische Agenda. Dus dat vinden we eigenlijk ook positief. De Economische Agenda biedt het hoofd aan enkele problemen die worden gesteld. Zaken zoals...

01:02:08

Voorzitter: U heeft eerst een interruptie van Student en Stad.

01:02:13

Mevrouw Goodijk (Student en Stad): Dit zijn inderdaad dingen die terugkomen in de Economische Agenda die we hebben. Dat staat daar heel mooi op papier. Toch wijst in de praktijk het onderzoek van LEF uit dat er nog steeds een mismatch is en er nog steeds heel veel te behalen is. Ziet GroenLinks ondanks dat, hier nog steeds de noodzaak niet van in?

01:02:33

Mevrouw Middelhuis (GroenLinks): Dank voor de vraag. Ik denk inderdaad dat als er een Economische Agenda wordt opgesteld, niet opeens meteen alle problemen verdwijnen. Ik denk dat we daarom zoiets maken en dat het daarom ook een proces is. Het is zeker voor sommige sectoren en sommige studenten nog een mismatch. Daarop ga ik verder op mijn woordvoering. De gemeente doet al hele goede dingen om dit het hoofd te bieden. Ten eerste de profilering op de sectoren die het in Groningen heel goed doen, dus de energietransitie, de digitalisering, de gezondheidseconomie en ook de onderwijsinstellingen.

01:03:08

Voorzitter: U heeft eerst nog een vervolgininterruptie van Student en Stad.

01:03:14

Mevrouw Goodijk (Student en Stad): Dank u wel, Voorzitter. Ik zal de vraag iets anders formuleren. Is GroenLinks het met ons eens dat ondanks dat er kleine 'brain gain' is, want die is er inderdaad, er nog steeds extra inzet vereist is om dit probleem verder op te lossen? Ook boven op die Economische Agenda, omdat nog steeds heel veel werkgevers in onze regio met tekorten kampen?

01:03:42

Mevrouw Middelhuis (GroenLinks): Dank voor de vraag. Hier zou ik me een beetje willen aansluiten op ten eerste: het is belangrijk wat de behoefte is. Er is krapte op de arbeidsmarkt, dus dat is overal een probleem. Ik denk dat Groningen, juist omdat er al zoveel contact is met onderwijsinstellingen en bedrijven... Dat soort dingen lopen. Natuurlijk kunnen we daar verder op intensiveren. Volgens mij is dat ook het hele plan. Dus dat is denk ik heel mooi. Marketing Groningen is een onderdeel van deze Economische Agenda. Het is een instrument om dit verder te verbeteren. Er zijn ook andere dingen, zoals bijvoorbeeld OTP wat al door de wethouder werd benoemd. De campus Groningen, die ook heel erg...

01:04:33

Voorzitter: U heeft interrupties van de PvdA en daarna van D66.

01:04:40

De heer Tjepkema (PvdA): Voorzitter, ik begrijp hem eigenlijk niet heel erg meer. We zien dat er een mismatch is. We zien dat er een probleem is. Je kunt er als gemeente iets aan doen om afstudeerders en werkgevers bij elkaar te verenigen. Het is eigenlijk een beetje alsof er een marktkoopman is met een viskraam die zijn vis niet kwijt kan op de kaasmarkt. GroenLinks wil geen standplaats-vergunning geven voor de kaasmarkt iets verderop met allemaal klanten die graag die kaas willen. Ik snap het gewoon niet zo goed. Waarom steekt GroenLinks de vingers in de oren voor dit probleem? Waarom kunnen we dat niet met zijn allen aan gaan pakken?

01:05:10

Mevrouw Middelhuis (GroenLinks): Bedankt voor de vraag. Ik denk dat GroenLinks het inderdaad een beetje anders ziet, dus dat het juist een positief verhaal is. Groningen is een aantrekkelijke regio. De gemeente benoemt zichzelf als innovatieve regio. Er is veel talent hier en dat plakt uiteindelijk onder de streep. Om dat nu een heel negatief verhaal te maken vind ik niet terecht. Daarnaast is het goed om te kijken naar de mismatch die er nu is. Daarom ben ik benieuwd naar het plan van de wethouder.

01:05:45

Voorzitter: U heeft ook nog een interruptie van D66.

01:05:50

De heer Rustebiel (D66): Voor deze opsomming van beleidsstukken, Alexander Pechtold zei volgens mij een keer: "Zal ik er een nietje doorheen doen?" Het beleid is natuurlijk nog geen uitvoering. Daarom komt een aantal fracties hier met een concreter plan. Ziet u ook dat het door de schaal van het Groningse bedrijfsleven lastig concurreren is tegen multinationals als het gaat om arbeidsmarkt marketing en dat daar hulp bij geboden kan worden?

01:06:15

Mevrouw Middelhuis (GroenLinks): Bedankt voor de vraag. Inderdaad is het moeilijk om te concurreren met de Randstad. De mensen die bij een groot consultancy-bedrijf of bank willen werken gaan daar uiteindelijk naartoe. Die kunnen we hier niet krijgen of we gaan hier hetzelfde proberen te creëren, maar dat gaat niet gebeuren.

01:06:36

Voorzitter: Komt u tot een afronding?

01:06:38

Mevrouw Middelhuis (GroenLinks): Waar ben ik gebleven? Concluderend is dat er veel dingen goed gaan en natuurlijk zijn er zaken waar nog verbetering op nodig is. Misschien zijn er beleidszaken... Ik ben een beetje de draad kwijt. Volgens mij is mijn verhaal duidelijk.

01:07:10

Voorzitter: Dank u wel. Dan zijn alle fracties geweest en ga ik graag het woord nog even geven aan de wethouder. U heeft nog ongeveer vijf en een halve minuut.

01:07:18

Mevrouw Bloemhoff (wethouder): Dank u wel, Voorzitter. Ik heb dit debat met interesse beluisterd. Ik mag wel zeggen dat wie denkt dat de werkgevers geen probleem hebben: onder welke steen hebben we dan gelegen? Er is een enorme krapte op de arbeidsmarkt. Ik zeg het toch maar even. We moeten alles uit de kast trekken om dat goed op te lossen. We krijgen onze klimaatproblemen niet opgelost en we krijgen ons onderwijs en de zorg niet gerealiseerd als we niet wat doen op alle verschillende domeinen op die arbeidsmarkt. Het gaat om innovatie. Het gaat om het ongekend talent wat we nu aan de kant hebben staan naar werk begeleiden. We hebben hier een opleidingsinstituut van mbo tot en met universiteit. Er komen knappe koppen vandaan. Hoe kunnen we die dan zoveel mogelijk vasthouden? Is het erg dat mensen vertrekken? Nee. Gaan we ze allemaal behouden? Nee. Volgens mij is het zo dat er ook nog altijd andere redenen zijn. Er komen hier mensen uit de Randstad studeren en die hebben hun hele verdere familie en vrienden weer daar. Dus dat hoeft helemaal niet erg te zijn.

01:08:22

Mevrouw Bloemhoff (wethouder): Mensen die meer dan € 1.000 per maand belangrijker vinden dan een prachtige stad, waar je gelukkig en gezond bent en goede voorzieningen hebt: be my guest als je op een gegeven moment liever naar de Zuidas wil gaan. Dan is dat zo en daar moeten we heel reëel in zijn. Er zijn vast - dat horen we ook - studenten die hier best willen blijven en dat het om meer gaat dan alleen dat salaris. Zij willen bij interessante en innovatieve bedrijven werken, die leuke traineeships willen doen en in een prettige bruisende stad willen wonen. Ik denk dat je daar vooral op moet mikken. Dus aan de ene kant hebben we werkgevers met de behoefte en aan de andere kant hebben we studenten. Waar zit dan de rol van de gemeente? Primair is het natuurlijk de rol van werkgevers om te zorgen voor personeel. Dat is zo, maar die hebben behoefte aan ruimte, energie en arbeidsmarkt, zeg ik wel eens. Dus aan personeel. Daar kun je natuurlijk best in faciliteren en stimuleren. Zeker, zoals de heer Rustebiel aangeeft, als het wat kleinere bedrijven zijn die niet automatisch kunnen concurreren met de grote partijen.

01:09:29

Voorzitter: U heeft een vraag van de Partij voor de Dieren.

01:09:34

De heer Van Zoelen (Partij voor de Dieren): Ik ben toch nog benieuwd naar de vraag hoe ondernemers dat naar voren brengen. Bijvoorbeeld op de publieke tribune zit geen enkele ondernemersvereniging die zegt: "Ook wij hebben dit probleem." Ik heb niet onder een steen gelegen. Ik begrijp dat er vacatures vervuld moeten worden, maar ik ben wel benieuwd hoe die gesprekken lopen en hoe die ondernemers dat daadwerkelijk vormgeven. Dat mis ik een beetje en dat was mijn punt.

01:09:58

Mevrouw Bloemhoff (wethouder): Voorzitter, we hebben een koepel Economische Agenda waar we met alle voorzitters van de bedrijventerreinen dit punt hebben besproken. Die zijn ook betrokken geweest bij het onderzoek van LEF. Onze accountmanagers vanuit werkinzicht en arbeidsmarktbeleid bezoeken jaarlijks honderden, zo niet duizenden werkgevers. Het is gewoon een bekend fenomeen, zowel via persoonlijke contacten met werkgevers als met bedrijventerreinen. Ik wil

even door naar de beantwoording of een paar stellingen. Student en Stad suggereert dat we een nieuw platform moeten creëren. Dat vraag ik me even af. We kunnen er heel erg in meegaan dat we de zichtbaarheid kunnen vergroten. We kunnen denk ik ook heel erg meegaan in de kennismaking met die Groningse bedrijven. U zei net een beetje over platforms en websites. We hebben het Talentperron en dat is een groot succes. We hebben het OTP. Ook dat is een mooie samenwerking tussen onderwijs, bedrijven en gemeente. We hebben Noorderlink. Mijn idee is: laten we even kijken in dat vervolgonderzoek dat we aan zichtbaarheid en marketingcampagnes misschien wel iets kunnen doen op een specifieke sector. Maar of je nou een nieuw platform moet creëren of moet aansluiten bij bestaande platforms? Laten we dat nog even niet doen, maar dat we dat verder uitzoeken.

01:11:18

Voorzitter: U heeft een hele kleine vraag van Student en Stad.

01:11:19

Mevrouw Goodijk (Student en Stad): Ja, of meer verduidelijking misschien. Het was niet mijn intentie van: maak een heel nieuw platform. Wat ik juist bedoelde is dat we al zoveel sites en platforms hebben. Volgens mij moeten we het juist verbinden en dat onder de aandacht brengen. Dus liever centreren dan nog weer iets nieuws. Ik wil dat even meegeven aan de wethouder.

01:11:40

Mevrouw Bloemhoff (wethouder): Voorzitter, maar dan denk ik wel dat het hele grote talent het Talentperron is van scholieren tot mensen die een stap willen maken. De totale breedte moet daar binnenkomen. Dus dan is dat het eerste waar je aan zou moeten denken. Maar goed, we moeten kijken of het weer aansluit of studenten naar het Harm Buitenplein gaan. Dat moeten we even verder verkennen. De Partij van de Arbeid heeft inderdaad ook die zichtbaarheid benoemd. De campagne Zichtbaarheid en Kennismaken zijn inderdaad belangrijke elementen. U zei net: "Ik ken veel mensen die naar de Randstad vertrekken." Ik zit inmiddels in de fase dat ik er een aantal weer terug zie komen. Als je wat ouder wordt komt het heus wel weer goed, zou ik willen zeggen. Gelukkig maar. D66 zei over de rol van de werkgever dat de werkgevers juist het MKB ondersteunen. Ik wil heel erg aansluiten bij dat pleidooi. Ik wil u erop wijzen dat we dat een deel doen. We hebben twee weken geleden StartFest gehad. Dat was voor werkzoekenden. Daar zijn mensen die een stap willen maken op de arbeidsmarkt. Er waren 3.500 mensen. Daar waren ook de zorg en techniek goed vertegenwoordigd, bijvoorbeeld.

01:12:55

Mevrouw Bloemhoff (wethouder): We hebben volgende week Hart voor je zaak op Valentijnsdag. Dat is een event voor werkgevers. Hoe behoud ik personeel? Hoe werf ik personeel? Er komen 600 werkgevers. Dat wordt dus ook gefaciliteerd onder andere vanuit onze arbeidsmarktregio. We kunnen de raad nog wel even in de dagmail informeren, want het is best een interessant event als je geïnteresseerd bent om daar wat meer over mee te krijgen. Het CDA heeft aandacht gevraagd voor onderwijs en zorg. Ik wil benadrukken dat we dat onder andere doen via SchoolpleinNoord en ZorgpleinNoord. Die zijn altijd via de sectorale benadering uitgenodigd voor dit soort events. De Stadspartij had als laatste de vraag naar het MKB-congres. Wij weten even niet precies wat dat was. We hebben daar wel de

promotie voor het bedrijfsleven. Via de EZ-stand kan het MKB zich daar laten vertegenwoordigen. We hebben natuurlijk het OTP en daarnaast hebben we allerlei career-events die we organiseren. De twee voorbeelden die ik net benoemde hebben we ook. Dat is een antwoord op de vraag van de Stadspartij. Voorzitter, volgens mij ben ik zo rond bij alle woordvoeringen en vragen.

01:14:14

Voorzitter: Hartelijk dank. Ik kijk even of er nog nabranders zijn die niet behandeld zijn? Is dit een gewetensvraag? De Partij voor de Dieren.

01:14:26

De heer Van Zoelen (Partij voor de Dieren): Volgens mij heeft de ChristenUnie iets gezegd over eventuele financiële bijdragen vanuit het bedrijfsleven als we zoiets verder gaan optuigen.

01:14:37

Voorzitter: De wethouder.

01:14:39

Mevrouw Bloemhoff (wethouder): Voorzitter, daar kunnen we natuurlijk naar kijken. Wij hebben ook fondsen, zoals het Nationaal Programma Groningen, het Just Transition Fund en bijvoorbeeld zo'n programmatalent in de regio. Daar doen we onderzoek naar: hoeveel talent vertrekt er? Hoeveel talent blijft behouden? Waar zit dat dan? Wat hebben werkgevers nodig? Dat wordt bijvoorbeeld via een van die fondsen gerealiseerd. Volgens mij kunnen we dus altijd kijken of werkgevers daar ook aan bijdragen. Bij verschillende campagnes gebeurt dat ook. Dat lijkt mij nu niet het eerste en grootste probleem, omdat we al via de arbeidsmarktregio dit soort zaken doen.

01:15:20

Voorzitter: Ik zie het al gebeuren. Het is ondertussen 17:30 uur, dus is dit de eindtijd van dit debat. Het lijkt me goed als verdere vragen in principe technisch gebeuren of direct aan de wethouder. We moeten nog wel even deze sessie netjes afconcluderen. Ik kijk even rond. De discussie en meningen zijn redelijk gewisseld, volgens mij. Het is geen raadsvoorstel, dus in principe hoeft het stuk niet door naar de raad, tenzij er moties vreemd in aanmaak of in gedachten zijn. Zijn er fracties die dit overwegen? Ja, ik zie Student en Stad. Ik weet niet of dat samen met PvdA hetzelfde is? Jullie hebben in het debat al aangegeven waar het over gaat, dus ik neem aan dat het hetzelfde is. Verder nog anderen? Nee, dan wil ik deze sessie graag afsluiten en jullie allen hartelijk danken voor jullie aanwezigheid en een prettige avond wensen.